

POSITION PAPERS

Rondetafelgesprek op woensdag 2 september 2015 over Nieuwe financieringsystematiek kinderopvangtoeslag

Blok 1 – 13.00-14.30 uur: Organisaties/belangenbehartigers

- Brancheorganisatie Kinderopvang, *dhr. L. W. Houwen*
- BOinK, *dhr. G. Jellesma*
- Stichting voor werkende ouders, *mw. M. Winsemius*
- FNV, *mw. C. Passchier*
- VGOB, *mw. H. Nas*
- ViaViela, *dhr. H. Agterberg*

Blok 2 – 14.45-16.00 uur: Uitvoering

- DUO, *dhr. R.J.A. Kerstens*
- Belastingdienst, *dhr. P.W.A. Veld*
- ING, *dhr. C.J. Elemans*
- Kinderopvang Kerkrade, *mw. J.T.F.M. Rikers*
- VNG, *dhr. R. Peeters*

Ingekomen reactie(s):

- PO Raad

POSITION PAPER

Dhr. L.W. Houwen
Brancheorganisatie Kinderopvang

Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

adres
Zwarte Woud 2
3524 SJ, Utrecht

telefoon
030 753 99 00

e-mail
bestuur@kinderopvang.nl

web
www.kinderopvang.nl

Datum 26 augustus 2015

Betreft Rondetafelgesprek Nieuwe Financieringssystematiek Kinderopvangtoeslag

Geachte dames en heren,

Brancheorganisatie Kinderopvang dankt u hartelijk voor de uitnodiging voor het rondetafelgesprek nieuwe financieringssystematiek kinderopvangtoeslag van 2 september a.s. Het voorstel van het kabinet heeft grote consequenties voor ondernemers, ouders, kinderen en overheid.

Onduidelijk: welk probleem wordt opgelost?

De stelselwijziging die voorligt is omvangrijk en complex. Het is voor ons onduidelijk welk probleem met dit draconische plan moet worden opgelost. Een uitgebreide vraagstelling hierover aan het ministerie is tot op heden niet beantwoord.

Het plan moet fraude reduceren, maar wat is de omvang en aard van dit probleem? Uitgaande van circa 40 miljoen euro per jaar op een totaal bedrag van 1.8 miljard euro kinderopvangtoeslag levert een fraudepercentage op van zo'n 2 procent. Fraude tot 0 reduceren is helaas onmogelijk.

Ook vereenvoudiging voor ouders is een reden voor de stelselwijziging, maar tachtig procent van deze ouders vindt het huidige systeem goed werkbaar. Dat blijkt uit onderzoek van Stichting Voor Werkende Ouders. Dat lijkt misschien nog niet goed genoeg, maar een hogere score bij dit soort systemen is een illusie. De bijlage bevat een schematische weergave van de huidige en mogelijk toekomstige situatie. Waarbij het toekomstige systeem ingewikkelder dreigt te worden en minder direct contact mogelijk maakt tussen de ouder en de kinderopvangorganisatie.

Veel verbeteringen al gerealiseerd

De afgelopen jaren zijn al veel stappen gezet om het huidige stelsel verder te vereenvoudigen en fraude tegen te gaan: het één rekeningnummer-principe bij de Belastingdienst, het systematisch werken met Burgerservicenummers en het feit dat ouders nu tot slechts drie maanden na de start van de kinderopvang toeslag kunnen aanvragen. Van belang is nu het huidige, sterk verbeterde systeem te evalueren met de geplande beleidsdoorlichting die dit najaar naar uw Kamer wordt gestuurd.

Stelselwijziging omvangrijker dan PGB

Bij een gecompliceerd ICT-traject moet vast staan dat het voor alle betrokkenen voordelen oplevert en dat de implementatie vlekkeloos verloopt. Een bijna onmogelijke opgave als we alleen al kijken naar de eerdere ervaring met de stelselwijziging rondom de persoonsgebonden budgetten. Bij kinderopvangtoeslag geldt dat de invoering van deze stelselwijziging omvangrijker is.

Kinderopvangtoeslag	Persoonsgebonden budgetten
440.000 huishoudens	130.000 PGB houders
7.704.000 facturen (jaarbasis)	3.000.000 facturen (jaarbasis)

Zoals de Nationale Ombudsman in het recente rapport over de PGB's concludeert moet juist niet het systeem, maar de mens leidend zijn. Met het huidige kabinetsplan dreigt het tegenovergestelde te gebeuren.

Risico 1: minder menselijk

In het plan voor directe financiering wordt de klant-leveranciersrelatie doorgesneden en verdwijnt de huidige, zeer fijnmazige en persoonlijke debiteurensystematiek. Twee maal per dag ziet de ondernemer de ouder/verzorger waardoor eventuele betalingsachterstanden met de ouder worden besproken en betalingsregelingen worden getroffen. In de nieuwe situatie komen er schakels tussen en zijn ouder en ondernemers volledig afhankelijk van DUO, een uitvoeringsorganisatie op afstand. Mogelijk gevolg: voor ouders met oplopende betalingsachterstanden, die verband houden met systeem problemen, wordt de opvang eerder stop gezet. Met name voor sociaal-economisch kwetsbare groepen kan dit tot desastreuze gevolgen leiden en kan geen maatwerk meer worden geboden. Dit gaat ten koste van de toegankelijkheid van de opvang.

Daarnaast neemt voor ouders de flexibiliteit van opvang af. We zien dagelijks ouders die de volgende dag met de opvang van hun kinderen willen starten. In het nieuwe stelsel moet de ondernemer op financiering vanuit DUO wachten. De ouder moet tevens maandelijks in een zogenaamde digitale portemonnee de betaling autoriseren. Wat gebeurt er nu als de ouder dit niet doet of vergeet? Ook op deze vraag hebben we van het ministerie nog geen antwoord gekregen.

Risico 2: grip op debiteurenrisico kwijt

De ondernemer is de grip op het debiteurenbeleid kwijt en dient in veel gevallen de opvang voor te financieren. Wanneer betalingsachterstanden oplopen bij DUO, moeten kinderopvangorganisaties maandelijks een bedrag van - naar schatting - 200 miljoen euro voorfinancieren. Organisaties gebruiken deze ontvangsten om vooral de salarissen van te betalen, dit bedraagt ruim 70 van de totale kosten. Al met een week vertraging ontstaan voor veel organisaties direct liquiditeitsproblemen waardoor de organisaties niet meer aan verplichtingen kunnen voldoen en waardoor een overbruggingsfinanciering van circa 200 miljoen euro noodzakelijk is. Uit het Brancherapport Kinderopvang 2014 blijkt dat zeer veel ondernemingen niet meer voldoen aan de minimeisen van solvabiliteit en liquiditeit. Gemiddeld is het bedrijfsresultaat per onderneming bijna 150.000 euro negatief. Banken hebben ons al laten weten dat zij deze benodigde liquiditeit niet gaan verstrekken. Simpelweg omdat deze sector in een zogenaamd risicoprofiel valt.

Deze risico's zijn kostbaar en vergen veel administratieve handelingen. Een dergelijk systeem waarin de klant-leveranciersrelatie van overheidswege wordt doorbroken en het debiteurenrisico niet meer beïnvloedbaar is door de ondernemer, moet naar onze mening simpelweg leiden tot een politiek 'no-go'.

Risico 3: grote ICT afhankelijkheid

De ICT-problematiek is nog het meest kwetsbare element van het nieuwe stelsel. Op tal van andere terreinen van betalingsverkeer tussen overheid en burgers blijkt dat (te snelle) invoering van computergestuurde systemen leidt tot ernstige complicaties. Zoals verkeerd geschatte voorschotten, betalingsachterstanden en eindeloos durende verrekeningen. De minister verwijst in zijn brief naar een soortgelijk systeem dat dit najaar in het Verenigd Koninkrijk wordt geïmplementeerd. Het is belangrijk de eerste

uitkomsten van deze introductie mee te nemen alvorens we zelf onomkeerbare stappen gaan zetten met alle gevolgen van dien.

Het plan staat haaks op de huidige ambities van het Rijk om over te gaan tot verdere decentralisatie waarbij overheidsdiensten dichterbij de burger worden gebracht. Dan is het onbegrijpelijk dat de huidige relatie tussen ouder en kinderopvangorganisatie onnodig complex wordt gemaakt.

Oplossingen

In het huidige systeem kunnen verbeteringen aangebracht worden om het voor ouders verder te vereenvoudigen en fraude tegen te gaan. Hiervoor is geen kostbare en ingrijpende stelselwijziging nodig.

- Financieringssystematiek, uitgaande van een vastgesteld inkomen van twee jaar geleden (T-2).
- Partnerovereenkomst Belastingdienst: de Belastingdienst heeft samen met kinderopvangorganisaties een overeenkomst ontwikkeld, POBR1. Ouders kunnen de kinderopvangtoeslag rechtstreeks over laten maken op de rekening van de organisatie. Ook worden ouders sneller geattendeerd op eventuele fouten in hun aanvraag voor kinderopvangtoeslag. Dit levert gemak op voor ouders en fraude wordt sneller gesignaleerd. De eerste resultaten worden zowel door de sector als Belastingdienst als positief ervaren. Een afgeleide versie hiervan kan gemakkelijk binnen het huidige stelsel uitgerold worden.

Directe financiering kent qua vorm en aanpak vele gelijkenissen met de stelselwijziging rondom de persoonsgebonden budgetten. Een tweede PGB-affaire kunnen we ons niet veroorloven. Onze sector is net begonnen aan een financiële herstelfase waarbij ouders, kinderen en organisaties vooral gebaat zijn bij rust in de sector.

Graag lichten wij bovenstaande punten nader toe tijdens het rondetafelgesprek op 2 september.

Met vriendelijke groet,

L.W. Houwen
Voorzitter

Huidige situatie kinderopvangtoeslag versus kabinetsplan: meer stappen en minder direct contact

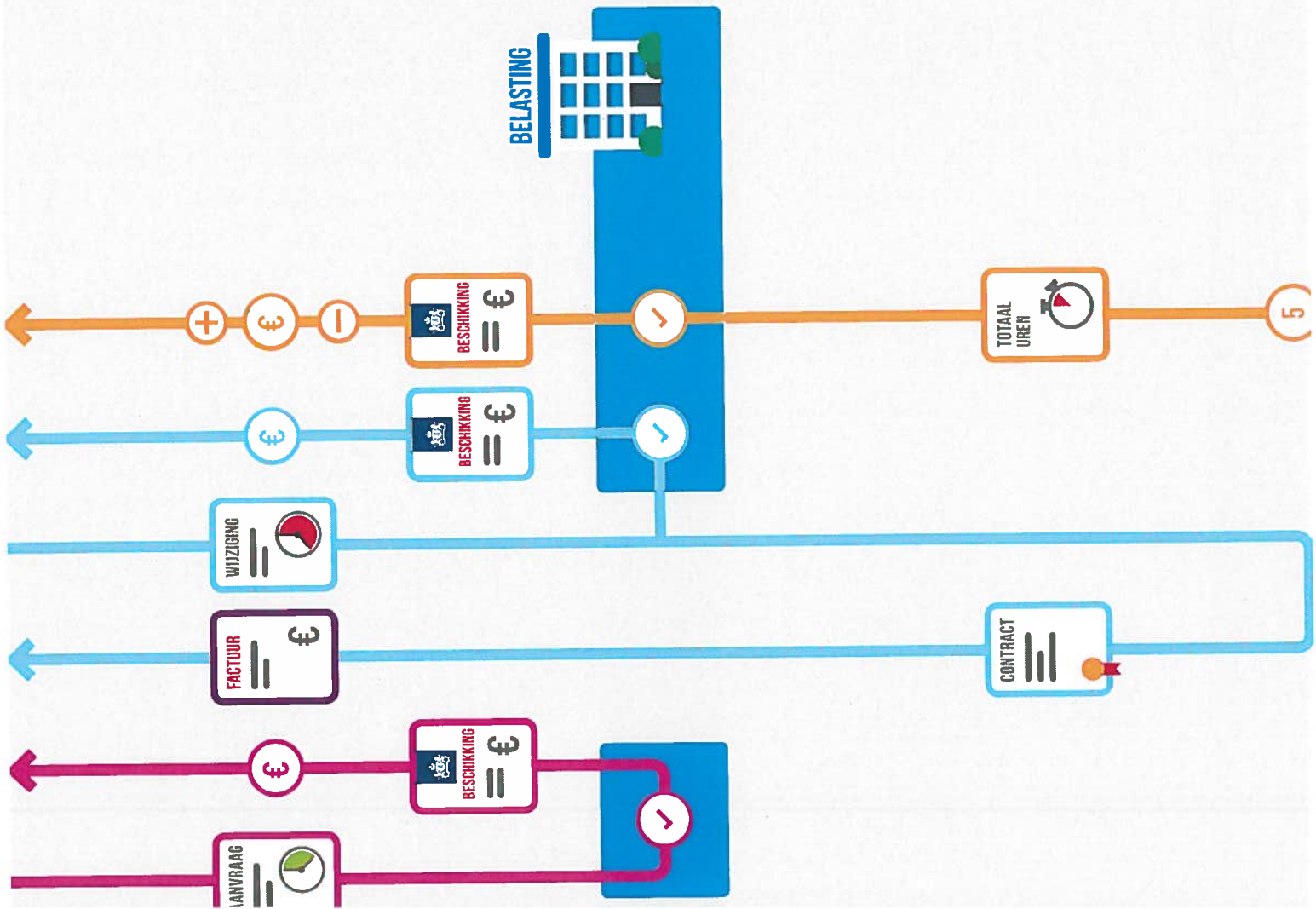
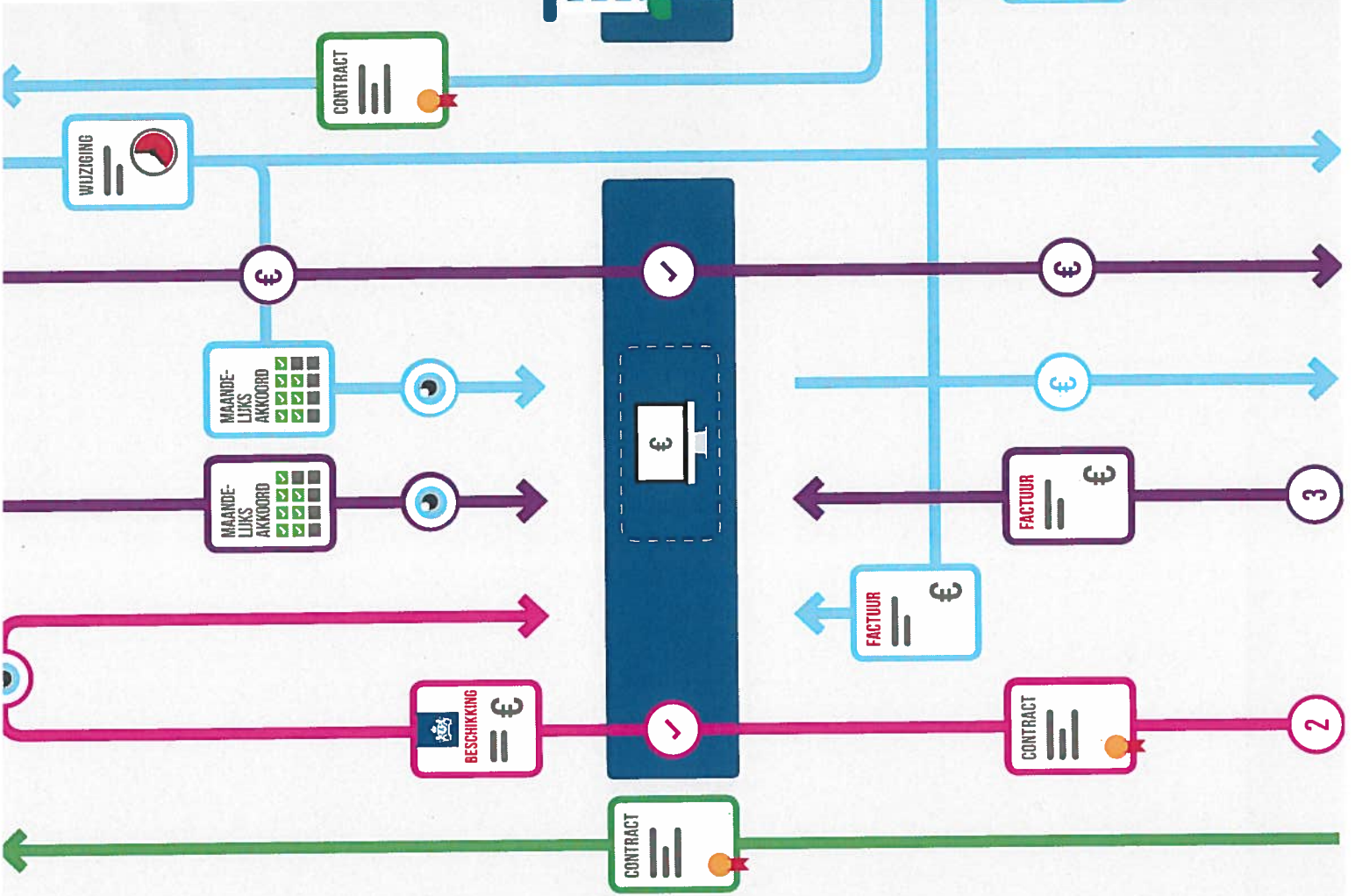
Legenda infosheet Directe Financiering

Huidige situatie

1. Ouder en kinderopvangorganisatie sluiten contract
2. De kinderopvangorganisatie stuurt factuur voor de kinderopvang, de ouder betaalt. Bij betalingsachterstanden of vragen over de factuur vindt rechtstreeks contact plaats tussen ouder en organisatie.
3. Ouder vraagt bij Belastingdienst kinderopvangtoeslag aan en ontvangt een beschikking. De Belastingdienst betaalt kinderopvangtoeslag uit.
4. Bij wijzigingen ontvangt ouder van de organisatie een nieuw contract en een aangepaste factuur. Ook geeft de ouder de wijziging door aan de Belastingdienst. De Belastingdienst stuurt een nieuwe beschikking en betaalt de kinderopvangtoeslag uit.
5. De kinderopvangorganisatie levert aantal uren kinderopvang per kind per jaar aan bij de Belastingdienst. De Belastingdienst berekent de definitieve kinderopvangtoeslag en stuurt de ouder een definitieve beschikking. De ouder moet eventueel terugbetalen of ontvangt toeslag.

2018

1. Ouder en kinderopvangorganisatie sluiten een contract af.
2. De kinderopvangorganisatie stuurt contract naar DUO. DUO stuurt ouder een beschikking. Ouder controleert deze en stuurt de beschikking terug aan DUO.
3. De kinderopvangorganisatie plaatst de factuur in de digitale portemonnee.
4. Ouder accordeert de maandelijkse factuur.
5. Ouder betaalt ouderbijdrage aan DUO, DUO betaalt de kinderopvangorganisatie.
6. Ouder geeft een wijziging door aan de kinderopvangorganisatie, de kinderopvangorganisatie geeft de wijziging door aan DUO en stuurt de ouder een nieuw contract. De kinderopvangorganisatie plaatst de factuur in de digitale portemonnee. De ouder betaalt de ouderbijdrage aan DUO en DUO betaalt de kinderopvangorganisatie.
7. Onduidelijkheid over debiteurenrisico.
8. Kinderopvangorganisatie levert maandelijks het aantal uren kinderopvang per kind aan. Onduidelijkheid over eindafrekening overheidsbijdrage.

POSITION PAPER

Dhr. G. Jellesma
BOinK

Geachte woordvoerders,

Het is uiterst verleidelijk om alle problemen die ouders sinds de invoering van de Wet Kinderopvang met de Belastingdienst hebben ondervonden op een rij te zetten.

Al 10 jaar lang bestaat meer dan de helft van telefoontjes en mails die BOinK ontvangt uit problemen die ouders ondervinden bij het aanvragen en ontvangen van kinderopvangtoeslag. Van voor naar achteren noemen wij;

- de Parel, die model staat voor de duizenden ouders die in ernstige financiële problemen raken door de wijze waarop de Belastingdienst kinderopvangtoeslag terugvordert.
- De 35 miljoen kinderopvangtoeslag die ouders alsnog ontvingen nadat BOinK gelukkig gehoor vond bij uw kamer, waardoor de Belastingdienst er alsnog toe overging om kinderopvangtoeslag die met terugwerkende kracht was aangevraagd alsnog uit te keren.
- Wat zich meermalen heeft voorgedaan was het onterecht stopzetten van de kinderopvangtoeslag door de Belastingdienst waarbij duizenden maar vaak zelfs tienduizenden ouders werden gedupeerd.

Deze 3 punten hadden wij moeiteloos met 10-tallen andere voorbeelden kunnen uitbreiden maar wie de media volgt weet dat er jaar in jaar uit sprake is van problemen met de kinderopvangtoeslag als gevolg van de uitvoering door de Belastingdienst. Ook de Nationale Ombudsman heeft meer dan eens de alarmklok geluid over deze problemen.

Ook in 2015 zijn er elke dag ouders die grote problemen ondervinden bij de aanvraag, uitbetaling dan wel terugbetaling van de kinderopvangtoeslag.

Hierbij steekt vooral dat de op zich volstrekt terechte bestrijding van fraude met kinderopvangtoeslag tot gevolg had dat het voor de overgrote groep ouders die zich keurig gedroeg niet eenvoudig is geworden om de toeslag aan te vragen. Daarbij tekenen we aan dat het voor een omvangrijke groep ouders niet zo eenvoudig is om op digitale wijze toeslag aan te vragen en de daarvoor noodzakelijke administratie op de juiste wijze te voeren. BOinK begrijpt dat het nodig is dat de Belastingdienst over verregaande bevoegdheden beschikt maar verbaast zich ook heden ten dage nog over het feit, dat deze bevoegdheden, ook tegenover ouders die absoluut niet frauduleus gehandeld hebben, worden ingezet.

Het beeld wat misschien bij aanbieders van kinderopvang bestaat dat het met de problemen rondom de kinderopvangtoeslag wel meevalt wordt meer bepaald door de hoge betalingsmoraal van de ouders dan door de uitvoering van de kinderopvangtoeslag door de Belastingdienst.

Hoewel het natuurlijk altijd om een kleine minderheid gaat wijzen wij onze ouders altijd op de risico's die het mandateren, het rechtstreeks laten uitbetalen van de toeslag aan ondernemers, met zich meebrengt. Veel ouders begrijpen niet dat de verantwoordelijkheid voor de toeslag altijd bij hun ligt ook al heeft het geld nooit op hun bankrekening gestaan en is het weldegelijk aangewend voor het betalen van kinderopvang. Bij het merendeel van de zaken waarbij het mis gaat en er sprake is van terugvordering door de Belastingdienst speelt mandatering een rol. Natuurlijk zijn er in de loop van de jaren telkens verbeteringen doorgevoerd en worden er uitvoeringsproblemen opgelost toch kunnen wij als BOinK weinig argumenten vinden om ook in de toekomst de uitbetaling van de toeslag door de Belastingdienst te laten uitvoeren.

Het nieuwe stelsel zoals nu op hoofdlijnen gepresenteerd geeft natuurlijk geen garantie dat daarmee de uitvoering wel probleemloos verloopt. Het is voor BOinK volstrekt duidelijk dat een nieuw stelsel de al zwaar door bezuinigingen getroffen kinderopvang op geen enkele wijze verder in "financiële problemen" mag brengen. De mogelijke vooronderstelling dat bij het vertragen van uitbetaling de sector wel als tijdelijke financier kan functioneren wijzen wij nadrukkelijk van de hand. Ouders hebben niets aan een nieuw financieringsstelsel wanneer dit niet tegelijkertijd ook voor de aanbieders van kinderopvang goed uitvoerbaar is.

Wij bepleiten om in tegenstelling waarop dit gebeurde bij de invoering van de Wet Kinderopvang een zorgvuldige invoering, waarbij de invoering wordt voorafgegaan door een pilot, en waarbij de Branchevereniging en BOinK in het vroegste stadium worden betrokken bij de vormgeving. Op deze wijze kunnen aanbieders en ouders het nieuwe systeem toetsen aan alle "negatieve ervaringen" van

de afgelopen 10 jaar. Er zijn te veel voorbeelden waarbij de overheid, ondanks alle goede voornemens, toch de gebruiker niet leidend heeft gemaakt waar het gaat om de vormgeving van een nieuw systeem.

Tot slot wil ik u met een blik op de agenda van het komende algemeen overleg op 9 september nogmaals wijzen op het drama van de Parel waarbij een grote groep ouders die deel uit maken van een hechte christelijke gemeenschap zwaar getroffen zijn door misleidende contracten en daardoor in zeer ernstige financiële problemen zijn geraakt. BOinK heeft veel contact gehad met deze ouders, we zijn ook op deze school op bezoek geweest, en zoals eerder gezegd deze zaak is exemplarisch voor een groot aantal andere zaken.

De afgelopen jaren schrijft de Belastingdienst jaarlijks tientallen miljoenen niet invorderbare bedragen af terwijl er tegelijkertijd ook grote bedragen "on hold" worden gezet in de verwachting dat ouders mogelijk later wel in staat zullen zijn terug te betalen. In het merendeel van de gevallen is er geen sprake van opzet en was het naar ons idee veel rechtvaardiger geweest om alleen niet of gedeeltelijk niet betaalde eigen bijdrage desnoods met een boete terug te vorderen. Het terugvorderen, vaak over meerdere jaren, van de gehele toeslag, hoewel dit geld duidelijk aan kinderopvang is besteed, leidt tot grote drama's en kost uiteindelijk meer dan het de Nederlandse staat oplevert .

In afwachting van uw toelichtende vragen tijdens de hoorzitting.

Met vriendelijke groet,
Gjalt Jellesma
Voorzitter BOinK

POSITION PAPER

Mw. M. Winsemius
Stichting voor Werkende Ouders

Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 26 augustus 2015

Betreft Rondetafelgesprek Nieuwe Financieringssystematiek Kinderopvangtoeslag

Geachte dames en heren,

Wij willen u hartelijk danken voor de uitnodiging om ouders te vertegenwoordigen bij het rondetafelgesprek op 2 september 2015 aangaande het voorstel van minister Asscher voor een nieuw financieringssysteem voor de huidige kinderopvangtoeslag.

Stichting Voor Werkende Ouders staat open voor een verbetering van het toeslagensysteem voor kinderopvang. Echter zien wij veel haken en ogen aan het huidige voorstel van de minister. Wij maken graag van de gelegenheid gebruik om in deze fase van het traject de belangrijkste voor- en nadelen voor ouders in kaart te brengen.

Het huidige systeem

Het huidige systeem van de kinderopvangtoeslag is voor ouders ingewikkeld en legt veel verantwoordelijkheid en risico's bij hen, aldus de minister. Zo moeten ouders zelf hun inkomen schatten en worden zij geconfronteerd met onverwachte terugvorderingen of nabetalingen, die pas ruim na afloop van het jaar met hen verrekend worden. Stichting Voor Werkende Ouders herkent dit probleem.

Het nieuwe systeem gaat uit van het vastgestelde inkomen van ouders, de zogenaamde T-2 regeling. Dat zal leiden tot minder verrekeningen en dus meer zekerheid voor de ouders. Wij zijn voorstander van het versimpelen en toegankelijker maken van het systeem met de T-2 regeling. Dit zou bijvoorbeeld ook in het huidige systeem al mogelijk zijn, zonder grote aanpassingen.

Ouders geven in een onderzoek van de Brancheorganisatie Kinderopvang en Stichting Voor Werkende Ouders duidelijk aan dat het huidige systeem wordt gewaardeerd. Een kleine 80% van de bijna 3000 respondenten geeft aan het een prima of aanvaardbaar systeem te vinden.

Het Nieuwe Financieringssysteem

In het voorgestelde systeem gaan de betalingen via een 'digitale portemonnee'. Ouders krijgen in het nieuwe systeem geen voorschotten meer uitbetaald op hun eigen bankrekening, maar betalen alleen de netto kosten (hun ouderbijdrage) voor de kinderopvang. Stichting Voor Werkende Ouders voorziet verschillende problemen.

Ouders krijgen te maken met DUO, een overheidsinstantie waar ze geen persoonlijke relatie mee hebben. Deze bestaat in het huidige systeem wel met de kinderopvangorganisatie. Bij financiële problemen is de lijn met de kinderopvang kort en worden er regelmatig betalingsafspraken gemaakt welke in het voordeel van alle partijen zijn. Stichting Voor Werkende Ouders voorziet grote problemen voor ouders en kind met deze nieuwe regeling. De ervaring leert dat overheidsinstanties logge bureaucratische organisaties zijn, die niet bekend staan om hun meedenken. DUO zal de betaling stop zetten bij het achterwege blijven van de eigen bijdrage van ouders. Kinderopvangorganisaties zullen gedwongen worden de dienstverlening stop te zetten, waardoor ouders geconfronteerd worden met een groot probleem. Terwijl ouders binnen het huidige systeem gemakkelijk vanwege de persoonlijke relatie een afspraak kunnen maken met de kinderopvangorganisatie en de opvang gecontinueerd kan worden.

Ouders geven bovendien aan in ons onderzoek graag zelf beschikking te willen blijven houden over de kinderopvangtoeslag. Maar liefst 60% van de ouders geeft aan zelf controle over het geld te willen hebben. Dit wordt ondersteund door het recente rapport van de ombudsman waarin klanten aangeven dat ze zelf de regie willen houden. Stichting Voor Werkende Ouders vraagt zich af in hoeverre ouders zelf de regie houden met een virtuele portemonnee en een overheidsinstantie er tussenin.

Onzekerheden bij ouders

Stichting Voor Werkende Ouders vraagt zich verder af of het plan al voldoende doordacht is. Er zitten nog veel onzekerheden in en het leidt tot verschillende vraagstukken die nog geen antwoord hebben. Ouders hebben hun zorgen geuit over de flexibiliteit van de opvang. Kunnen ze nog makkelijk afspraken maken met de kinderopvang? Kunnen ze zomaar extra uren afnemen? Of moeten ze toestemming vragen aan DUO? Betekent het dat ze elke maand naar de virtuele portemonnee toe moeten om op de knop te duwen terwijl nu alles via automatische incasso gaat? Brengt het nieuwe systeem hogere kosten met zich mee voor ouders? Hoe kom ik in aanmerking voor de zogenaamde vangnetregeling? En hoe ziet dat er dan uit? Vragen die nog geen duidelijk antwoord hebben. Voor Werkende Ouders vraagt zich daarom af; wat zetten we op de kop en waarvoor? Is dit systeem de ultieme oplossing? Zijn er andere voorstellen die wellicht beter en makkelijker inpasbaar zijn en ouders de regie behouden?

Stof doen opwaaien

De afgelopen jaren zijn op zijn zachtst gezegd roerig geweest binnen de kinderopvang. Met de harmonisatie van de kinderopvang en peuterspeelzalen, Het Nieuwe Toezicht en een geheel nieuwe financieringsstructuur zal het stof weer opwaaien. Het Nieuwe Financieringssysteem kent daarom voor ouders nog veel haken en ogen welke aandacht verdienen alvorens Stichting Voor Werkende Ouders het voorstel kan ondersteunen. Graag lichten wij ons standpunt tijdens de rondetafel verder toe.

Met vriendelijke groet,

Marjet Winsemius

POSITION PAPER

Mw. C. Passchier
FNV

FNV position paper over de nieuwe financieringsystematiek kinderopvangtoeslag
hoorzitting/ rondetafelgesprek vaste Commissie voor SZW in de Tweede Kamer
2 september 2015

Algemeen

De FNV is van mening dat er een systeem van kinderopvang moet komen voor alle kinderen in Nederland, ongeacht of ouders beiden werken, waarbij alle kinderen recht krijgen op een aantal dagdelen kinderopvang per week.

De FNV begrijpt de overwegingen om de kinderopvangtoeslag direct aan de kinderopvangorganisatie uit te betalen en de ouders slechts de eigen bijdrage te laten overmaken; het gaat in sommige gevallen om zeer hoge bedragen die maandelijks op de rekening van de ouder(s) worden gestort. In een aantal gevallen zelfs hoger dan het gezinsinkomen zelf. Dan is inderdaad de verleiding groot om met dit geld andere gaten in de gezinsbegroting te vullen.

De FNV vindt het op zich positief dat de toeslag direct wordt overgemaakt naar de kinderopvanginstelling. Ouders kunnen het geld dan niet ergens anders aan uitgeven. Doordat de overheid rechtstreeks de instellingen financiert, lijkt er een eerste stap gezet richting basisvoorziening. Maar de FNV ziet nog wel een aantal bezwaren. Die worden hierna toegelicht.

Kinderopvang geen arbeidsmarktinstrument

Kinderopvang blijft in de nieuwe systematiek volgens de regering vooral een arbeidsmarktinstrument en geen voorziening voor alle kinderen. De FNV vindt dit een achterhaald idee. De FNV staat hierin zeker niet alleen, zie ook de aangenomen motie Weyenberg cs. (Kamerstuk 31322, nr. 258) waarin wordt geconstateerd dat voorzieningen voor jonge kinderen ook een ontwikkelfunctie hebben, en de SER daarover om advies wordt gevraagd.

De kinderopvangtoeslag blijft helaas alleen beschikbaar voor de ouders die beiden werken. De impact hiervan is nog groter, nu er ook het plan is om peuterspeelzalen en kinderopvang te harmoniseren. Ook voor de peuterspeelzalen gaat de gewijzigde kinderopvangtoeslagsystematiek werken. Brancheorganisaties waarschuwen dat, bij het vasthouden aan de eis dat beide ouders moeten werken, veel ouders waarvan het kind naar de peuterspeelzaal gaat de toeslag verliezen. Daarmee ontzeggen we deze kinderen een goede start. De FNV ziet hierin een tegenstrijdigheid in het kabinetsbeleid. De minister wil enerzijds de kwaliteit van de kinderopvang verhogen. De kinderopvang moet volgens de minister vol inzetten op de ontwikkeling van jonge kinderen. De FNV ondersteunt dat principe ten zeerste. Anderzijds mogen alleen kinderen van werkende ouders daar gebruik van maken. Dit zou betekenen dat niet alle kinderen van die ontwikkelingskansen gebruik zouden kunnen maken.

De minister houdt dus een tweedeling tussen kinderen in stand door verschil te blijven maken in de vergoeding van de kosten kinderopvang tussen kinderen van ouders die beiden werken en kinderen van kostwinnersgezinnen en uitkeringsgerechtigden, en versterkt die zelfs nog door dit uitgangspunt nu ook toe te passen op de peuterspeelzalen.

De FNV pleit ervoor om het onderscheid tussen werkende en niet werkende ouders op te heffen en alle ouders, ongeacht het feit of zij wel of geen betaald werk hebben, onder het systeem van de kinderopvangtoeslag te brengen. Alle ouders zouden een, naar rato van het inkomen, gelijke vergoeding voor de kosten kinderopvang toegekend moeten krijgen. Voor kostwinnersgezinnen en uitkeringsgerechtigden kan het deel dat nu wordt gedekt door de werkgeversbijdrage worden gedekt door een bijdrage van de gemeente of overheid.

Gevolgen voor kwetsbare ouders onvoldoende opgevangen

De hoogte van de kinderopvangtoeslag wordt bepaald op basis van het inkomen van twee jaar geleden. Het inkomen van twee jaar geleden komt niet altijd overeen met het huidige inkomen. Ouders kunnen het verzoek indienen om een peiljaarverlegging. Maar de vrees is dat juist de ouders met betalingsproblemen dit niet doen. Ouders moeten de facturen van de kinderopvang controleren en accorderen. De vraag is of deze beschikking door alle ouders wel even goed gelezen zal worden. Ouders zullen zich vooral focussen op de hoogte van de eigen bijdrage. Dit kan alsnog tot grote terugvorderingen gaan leiden wanneer het niet klopt. De vangnetregeling lijkt op het eerste gezicht erg omslachtig en erg ontoegankelijk.

De FNV heeft bovendien grote twijfels of het voor ouders überhaupt duidelijk is dat zij de factuur moeten controleren. Het staat alvast niet op de infographic van het ministerie.

De FNV vreest dan ook dat het systeem voor een deel van de ouders te moeilijk of niet toegankelijk zal zijn. Een deel van de ouders heeft, wellicht door financiële problemen, niet regelmatig toegang tot een computer of internet. De FNV vraagt ook aandacht voor dit probleem.

Invoerings- en administratieve problemen moeten voorkomen worden

Nu wordt de nieuwe systematiek pas ingevoerd in 2018, dus gelukkig niet overhaast. Maar de overheid heeft een reputatie als het gaat om ICT-projecten. Kijk maar naar de SVB en de uitbetaling van de PGB's. Welke waarborgen zijn er en zijn er beslismomenten? Daarnaast heeft de FNV vragen over de aansprakelijkheid in het systeem. Als er iets mis gaat in het systeem, in hoeverre zijn de ouders dan aansprakelijk?

De nieuwe financieringssystematiek betekent ook het een en ander voor de instellingen zelf. In hoeverre krijgen de instellingen, met name de kleinere organisaties, te maken met meer bureaucratie?

Kinderopvang moet beter betaalbaar worden voor ouders

Het nieuwe systeem voor kinderopvangtoeslag moet budgettair neutraal worden ingevoerd. Uit onze enquête samen met "Voor werkende ouders", blijkt dat ouders in de hoogte van de kosten kinderopvang nog steeds de grootste belemmering zien voor de combinatie arbeid en zorg. Daarom pleit de FNV voor een verhoging van de kinderopvangtoeslag vooral voor de lage- en middeninkomens zodat kinderopvang betaalbaar wordt voor alle ouders en toegankelijk voor alle kinderen.

Marktwerking in kinderopvang niet wenselijk

De marktwerking in de kinderopvang blijft in stand. Dit is jammer, omdat juist jonge kinderen niet gebaat zijn bij concurrentie in de sector. De kinderopvang wordt door de kinderopvangtoeslag voor een groot deel gefinancierd uit overheidsgelden. Het ligt daarmee voor de hand dat de kinderopvang een publieke functie heeft. De FNV snapt daarom ook niet waarom de kinderopvang buiten de Wet Normering Topinkomens gehouden moet worden, en wil dat dit wordt gecorrigeerd. Waarom zou een directeur van een kinderopvanginstelling meer dan een minister moeten verdienen?

Tot slot

De FNV beschouwt dit voorstel als een eerste stap in de richting van kinderopvang als basisvoorziening voor alle kinderen. Het voorstel om de kinderopvangtoeslag direct aan ouders over te maken lijkt positief, maar het lost niet alle bestaande problemen op, en roept nieuwe vragen op over uitvoerbaarheid en aansprakelijkheid voor ouders en instellingen die eerst beantwoord moeten worden alvorens het systeem te wijzigen.

We roepen het Kabinet en de Tweede Kamer op om goede voorzieningen voor alle jonge kinderen toegankelijk te maken en te houden en ouders daarin financieel beter te ondersteunen.

POSITION PAPER

Mw. H. Nas
VGOB

De VGOB (Vereniging GastOuderOpvang) is een branchevereniging voor gastouderbureaus en gastouders. De bij de VGOB aangesloten gastouderbureaus variëren van klein (20 kinderen) tot middelgroot (1200 kinderen). Merendeel van de gastouderbureaus bestaat langer dan 10 jaar. Kwaliteit voor de leden van de VGOB betekent de juiste combinatie van enthousiaste gastouders, die met toewijding kinderen verzorgen en opvoeden, een geruisloze kassiersfunctie en ouders, die met een goed gevoel hun kinderen toevertrouwen aan de zorg van de gastouder, waarbij de bemiddelingsmedewerker voor alle partijen een betrouwbare sleutelfiguur is.

Een nieuwe financieringsystematiek voor de kinderopvang beoogt meer gemak voor ouders en vermindert fraude. De leden van de VGOB voorzien echter een toename van regeldruk voor zowel ouders als gastouderbureaus en een langere doorlooptijd van de betaling aan de gastouder.

Huidige kassiersfunctie

Directe financiering

Toename regeldruk voor ouders

Ouders moeten meer handelingen gaan verrichten zoals accorderen van de factuur en zelf zorg dragen voor betaling.

Financieel risico voor gastouders

In de beoogde systematiek zijn er stappen bijgekomen (de extra handelingen door ouders en de uitbetaling door DUO). Indien een factuur niet juist blijkt te zijn gaat de melding naar DUO en niet direct naar het gastouderbureau.

De uitbetaling aan de gastouder loopt hiermee vertraging op.

Regeldruk en investering in ICT door gastouderbureaus

Gastouderbureaus hebben tientallen jaren ervaring in het voeren van een kassiersfunctie en hun ICT (facturatieprogramma en boekhoudprogramma) is hier op aangepast. Het nieuwe systeem vraagt meer handelingen en een aanpassing van softwareprogramma's. De software moet aangepast worden aan het ICT systeem van DUO, maar moet ook de mogelijkheid gaan bieden om afgenomen uren die niet voor kinderopvangtoeslag in aanmerking komen apart te factureren. Denk hierbij aan tussenschoolse opvang en gewerkte uren door een nanny terwijl er geen kinderen zijn. Ouders krijgen een factuur via DUO en een aparte factuur van het gastouderbureau (toename regeldruk voor ouders).

Meer regeldruk, meer administratieve lasten, verhoogd financieel risico

Met de komst van een nieuwe financieringssystematiek voor de kinderopvang komt er voor de gastouderopvang een 2^e kassier bij, uitgevoerd door DUO. Daarnaast zijn er nog meer knelpunten te noemen. Deze zijn prima verwoord in de reacties van de Brancheorganisatie Kinderopvang en van Gastouderbureau ViaViela. De VGOb onderschrijft deze knelpunten.

Wij sluiten ons aan bij het advies van de Brancheorganisatie Kinderopvang en ViaViela om geen nieuw systeem te introduceren in de kinderopvang maar om het huidige (goedwerkende!) systeem te verbeteren om het aantal na verrekeningen bij ouders te verminderen en om maatregelen te nemen om fraude te voorkomen.

Dit kan door:

- Uitgaan van inkomen T-2 met vangnetregeling
- Vermindering van aantal inkomensschijven in de toeslagtabel
- Maandelijks uitwisselen van KOI bestand met de belastingdienst ipv jaarlijks
- Intensieve controle op risicovolle gastouderbureaus

POSITION PAPER

**Dhr. H. Agterberg
ViaViela**

Nieuwe financieringssystematiek: onnodig en complex

ViaViela is het grootste gastouderbureau van Nederland. Met ruim 55 vestigingen bieden wij kwalitatief hoogwaardige opvang aan meer dan 15.000 kinderen per week. ViaViela is daarnaast al jaren specialist in het snel en veilig uitvoeren van de kassiersfunctie tussen ouders en gastouders. Wij staan voor een betrouwbare, professionele sector en daar hoort een strenge aanpak van fraude en misbruik van de kinderopvangtoeslag bij.

Het nieuwe ICT-financieringssysteem is onnodig en complex. Het is efficiënter en doelmatiger om dit te bereiken via versimpeling van het huidige stelsel dan om een volledig nieuw financieringssysteem te introduceren. Dit is voor alle betrokkenen vele malen goedkoper en efficiënter dan het nieuwe systeem.

Gastouders én gastouderbureaus hebben veel bezwaren tegen de nieuwe financieringssystematiek. De vijf belangrijkste bezwaren zijn:

1. Extra administratieve lasten voor ouders door dubbele accordering.
2. Verhoogd financieel risico gastouderbureaus én gastouders.
3. Extra lasten gastouderbureaus door noodzakelijke investeringen in ICT.
4. Extra administratieve lasten voor gastouderbureaus door dubbele boekhouding.
5. Onnodig complex maken van de (financiële) relatie tussen ouder en gastouder.

De knelpunten van het huidige stelsel kunnen binnen het huidige systeem eenvoudig worden opgelost door:

1. Het hanteren van een vastgesteld inkomen (t-2) met vangnetregeling.
2. Het verminderen van het aantal inkomensschijven.
3. Maandelijkse automatische gegevensuitwisseling, waaronder startende en stoppende ouders, door gastouderbureau aan Belastingdienst.
4. Certificering gastouderbureau en/of een jaarlijkse verplichte accountantscontrole.
5. Doelgericht toezicht op risico ondernemingen (intensieve controles zijn effectief).

Toelichting bezwaren nieuwe financieringssystematiek

De inrichting van de nieuwe financieringssystematiek brengt een aantal forse nadelen voor ouders, gastouders en gastouderbureaus met zich mee. Het systeem is onnodig gecompliceerd en leidt tot veel extra administratieve lasten. Ook lopen gastouders en gastouderbureaus een financieel risico. De belangrijkste knelpunten zijn:

1. Extra administratieve lasten voor ouders door dubbele accordering

Binnen de voorgestelde nieuwe systematiek moet de vraagouder de door het gastouderbureau aangeleverde factuur (voor zowel de opvanguren als de uitvoeringskosten van het gastouderbureau) accorderen. Binnen het administratieve proces van het gastouderbureau moeten de vraagouders ook al de opvanguren van de gastouder accorderen. Dit betekent voor vraagouders en gastouderbureau dubbel werk in verschillende systemen en vertraging in de facturering en betaling.

De vraagouder kan bovendien het proces frustreren door de aangeboden factuur niet goed te keuren, of zelfs af te keuren. Hoe in beide situaties het proces dan vorm krijgt, is nog onduidelijk. Duidelijk is wel dat het gastouderbureau, maar bovenal de gastouder hiervan de dupe zal zijn.

2. Verhoogd financieel risico gastouderbureaus én gastouders

Binnen het nieuwe systeem wordt het debiteurenbeheer door DUO uitgevoerd. De wijze waarop is tot op heden onduidelijk. Wat wel duidelijk is, is dat de gevolgen van wanbetaling echter volledig voor rekening van de gastouder en/of het gastouderbureau komen. DUO gaat namelijk pas over tot betaling van de factuur op het moment dat de vraagouder de eigen bijdrage heeft betaald. Wanneer de vraagouder dit niet doet, ontvangen het gastouderbureau en de gastouder geen inkomsten. Zij lopen daardoor een verhoogd financieel risico.

3. Extra lasten gastouderbureaus door noodzakelijke investeringen in ICT

Gastouderbureaus hebben eigen software laten ontwikkelen of gekocht om de kassiersfunctie binnen het huidige systeem uit te voeren. Het nieuwe financieringssysteem vraagt om nieuwe ICT-investeringen die hoge kosten met zich mee brengen. Overgang naar een nieuwe systematiek zal voor gastouderbureaus weer tot extra ICT kosten leiden. Zeker gezien het feit dat diverse gastouderbureaus de geldstromen ten aanzien van de gastoudervergoeding en de uitvoeringskosten hebben gescheiden ter bescherming van de positie van de gastouders.

4. Extra administratieve lasten gastouderbureaus

Het nieuwe financieringssysteem is ontworpen rondom de uitbetaling van de kinderopvangtoeslag. Het systeem voorziet niet in de mogelijkheid dat ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar wel gebruik maken van gastouderopvang. Voor deze ouders moeten gastouderbureaus een afzonderlijke gastouderadministratie en facturatieproces blijven voeren. Dit zorgt voor extra lasten en een extra administratie.

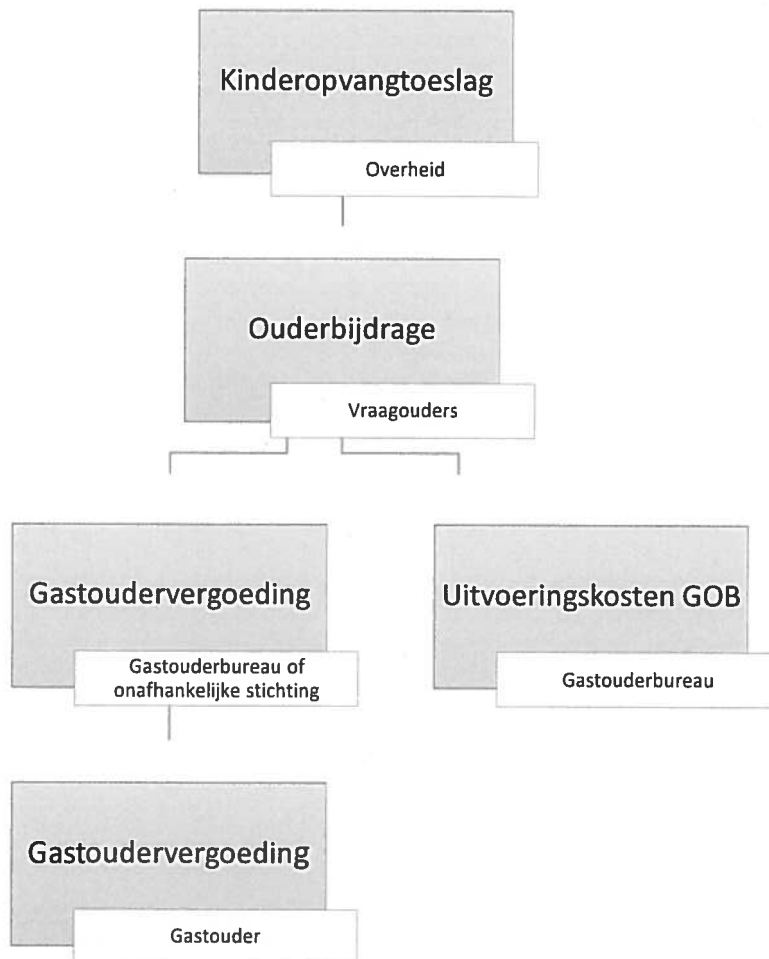

Huidige betaalstromen gastouderopvang

De gastoudersector heeft al jaren lang ervaring met het uitvoeren van de kassiersfunctie. Zowel in het huidige systeem als in de nieuwe systematiek wordt onvoldoende rekening gehouden met de specifieke kenmerken van gastouderopvang. Veel gastouderbureaus hebben de afgelopen jaren daarom een eigen ICT omgeving gebouwd om dit vlekkeloos te laten verlopen.

Kenmerkend voor gastouderopvang is dat zowel een financiële relatie bestaat tussen het gastouderbureau en de vraagouder als tussen de gastouder en de vraagouder. In de relatie tussen gastouder en vraagouder fungeert het gastouderbureau als kassier.

HUIDIGE BETALINGSSTROMEN GASTOUDEROPVANG:

1. Overheid betaalt kinderopvangtoeslag aan de vraagouder.
2. De vraagouder betaalt de vergoeding GOB (vergoeding voor bemiddeling) aan het gastouderbureau.
3. De vraagouder betaalt de gastoudervergoeding aan gastouderbureau (of onafhankelijke stichting).
4. Het gastouderbureau (of onafhankelijke stichting) betaalt de gastoudervergoeding door aan de gastouder.

POSITION PAPER

Dhr. R.J.A. Kerstens
DUO

Visienotitie

ten behoeve van het rondetafelgesprek Tweede Kamer over de nieuwe financieringssystematiek van de kinderopvang op 2 september 2015.

In de nieuwe systematiek worden kinderopvanginstellingen rechtstreeks bekostigd, waarbij de eigen bijdrage van ouders wordt berekend op basis van hun reeds vastgestelde inkomen. Met deze directe financiering van kinderopvanginstellingen beoogt het kabinet naast eenvoud en zekerheid voor ouders, ook de complexiteit van het stelsel te beperken en het stelsel minder gevoelig te maken voor fouten en fraude.

De visie van DUO is dat de beoogde dienstverlening in samenhang en samenwerking met (vertegenwoordigers van) ouders en instellingen wordt opgezet en neergezet op basis van de volgende elementen:

Directe financiering past bij DUO

Het aan het kabinetvoornemen ten grondslag liggende procesmodel vertoont, zonder aan de verschillen tussen de sectoren voorbij te willen gaan, een aantal overeenkomsten met de wijze waarop de financiering van het onderwijs door DUO wordt uitgevoerd¹. De bekostiging van de onderwijsinstellingen wordt bepaald op basis van de gegevens die door de instellingen worden verstrekt. Eigen bijdragen van burgers voor deelname aan het onderwijs worden door DUO geïnd. Een studielening of studiefinanciering is afhankelijk van de inkomens van ouders, de woonsituatie en de samenstelling van het gezin. In 2014 werd van de aanvragen lerarenbeurs circa 90% zonder menselijke tussenkomst afgehandeld. Door deze ervaring in de genoemde uitvoeringsprocessen, beschikt DUO in principe over alle instrumenten en deskundigheid om de financiering van de kinderopvang te ondersteunen. Het uitvoeren van de nieuwe processen kinderopvang past bij DUO.

De tijd van nu

In het "papierentijdperk" was het voldoende de klassieke instrumenten goed te beheersen. Tijdig op aanvragen beschikken op basis van ingevulde papieren formulieren volgens de standaard, identieke vaste volgorde, zoals beschreven in de administratieve organisatie. Die werkwijze is niet meer van deze tijd en wordt niet meer geaccepteerd.

De tijd van nu stelt andere eisen. Nu zal het uitvoeringsproces transparant, klantvriendelijk, wendbaar, robuust, via participatie en op maat ingericht binnen een keten moeten worden uitgevoerd, met minimale administratieve lasten. Voor deze modernisering heeft DUO het dienstverleningsconcept ingrijpend vernieuwd, en bevindt DUO zich in het traject de achterliggende processen daarop aan te sluiten.

Het dienstverleningsconcept gaat uit van het principe dat zoveel mogelijk wordt geregeld via een machine-machine koppeling of selfservice van ouders en instellingen, eventueel met behulp van ondersteuning. Indien dit niet toereikend is of in geval van complexe situaties, handelt DUO vanuit de overtuiging "samen komen we er wel uit", om met persoonlijk advies het in één keer op te lossen².

De uitvoering van de nieuwe financieringssystematiek Kinderopvang gaat DUO volgens dit dienstverleningsconcept en deze moderne uitvoeringsprocessen toepassen. Dat staat DUO voor ogen met de voorgestelde systematiek die "digitale portemonnee" is genoemd: een digitale samenwerking voor de betrokken ketenpartijen ouder, kinderopvanginstelling en overheid. Op basis van het contract tussen ouder en kinderopvanginstelling (waarbij de ouder deze zelf uitkiest), wordt een digitale ruimte ingericht en geopend voor de instelling en de ouders, waarbij de ouder verantwoordelijk is voor de betaling van de eigen bijdrage via de digitale portemonnee. Zo krijgen ouders de instrumenten in handen om 'in control' te zijn. Met betrekking tot de informatievoorziening zal in de uitvoering met de diversiteit van ouders en instellingen rekening worden gehouden.

Aanpak

Om dit goed neer te kunnen zetten wordt de komende jaren een heel proces doorlopen. De voorwaarde om deze uitvoering te kunnen realiseren is eenduidige wet- en regelgeving. DUO is de afgelopen periode al in de gelegenheid gesteld om met het beleidsdepartement mee te denken

over de vormgeving van de nieuwe financieringssysteem. De komende periode wordt de systematiek nader uitgewerkt via een simulatieomgeving en worden de noodzakelijke procesaanpassingen bij de instellingen, ouders en overheid beproefd.

Binnen deze omgeving onderzoeken en evalueren kinderopvanginstellingen, ouders, informatieleveranciers en DUO verschillende varianten tijdens simulatie-sessies, waarbij de impact van uitvoeringskeuzes in het proces zichtbaar worden gemaakt. Om zo gezamenlijk te beproeven wat het beste werkt, om op basis daarvan tot een robuuste uitvoeringsvariant te kunnen komen, leidend tot een eenduidig uitvoeringsproces.

Illustratief voor de gezamenlijke aanpak is het door DUO geïmplementeerde succesvolle project waarin voor het Hoger Onderwijs en de studenten veel voordelen in de registratie- en inschrijffprocessen zijn behaald (BRON-HO). Dit traject heeft zich onderscheiden door een zeer goede ketensamenwerking. De verschillende ketenpartners hebben op basis van gelijkwaardigheid bepaald wat de benodigde functionaliteit moest zijn binnen het beschikbare budget, hebben gezamenlijke verantwoordelijkheden afgesproken en samen gebouwd, getest, geconverteerd en geïmplementeerd. Zo is gekomen tot soepel uitvoerbaar beleid in de gehele keten, binnen de kaders van de politieke doelstellingen, met (bewezen) lastenvermindering als een van de resultaten.

Succesvolle ICT-implementation

Het rapport Elias schetste in haar analyse een beeld van ICT-projecten die slecht bestuurd en beheerst worden. Een belangrijke geleerde les is dat een systeem complex wordt als alle uitzonderingen in de wet- en regelgeving worden meegenomen en in de systemen worden geautomatiseerd en geïmplementeerd. Voortdurende bewaking van de complexiteit van het geautomatiseerde systeem is noodzakelijk. De slaagkans wordt vergroot bij werken onder architectuur om aansluiting op bestaande systemen in de organisatie en keten te borgen en risico's verminderen door het hergebruik van bewezen concepten.

Daar zet DUO op in. DUO werkt via de simulatieomgeving mee aan heldere en eenduidige wet- en regelgeving voor alle betrokken actoren in de uitvoeringsketen. En bij de uit te werken realisatiestrategie wordt uitgegaan van het principe van werken onder architectuur en het hergebruik van goed-draaiende DUO-systeemfunctionaliteiten.

DUO hecht aan goede besturing van het programma met een zorgvuldig transitietraject, inclusief bewaking van de invoeringsrisico's. Gezorgd moet worden dat de kinderopvanginstellingen tijdig kunnen aansluiten op de systemen van DUO en dat de transitie in goede samenwerking met de Belastingdienst plaatsvindt. Dit vraagt om goede afstemming en overleg, en een zorgvuldig pad om te bewandelen. Stakeholders zijn betrokken bij het in kaart brengen en herijken van de risico's gedurende het realisatietraject.

Gericht op de versterking van de beheersing en besturing van ICT-projecten heeft het kabinet het Bureau ICT-Toetsing (BIT) ingesteld. De invoering van de nieuwe financieringssysteem kinderopvang is dusdanig dat BIT toetst of het project aan een aantal cruciale eisen voldoet. DUO betreft het toetsingskader van het BIT aan de voorkant bij de aanpak van de ICT-ontwikkeling.

Afsluiting

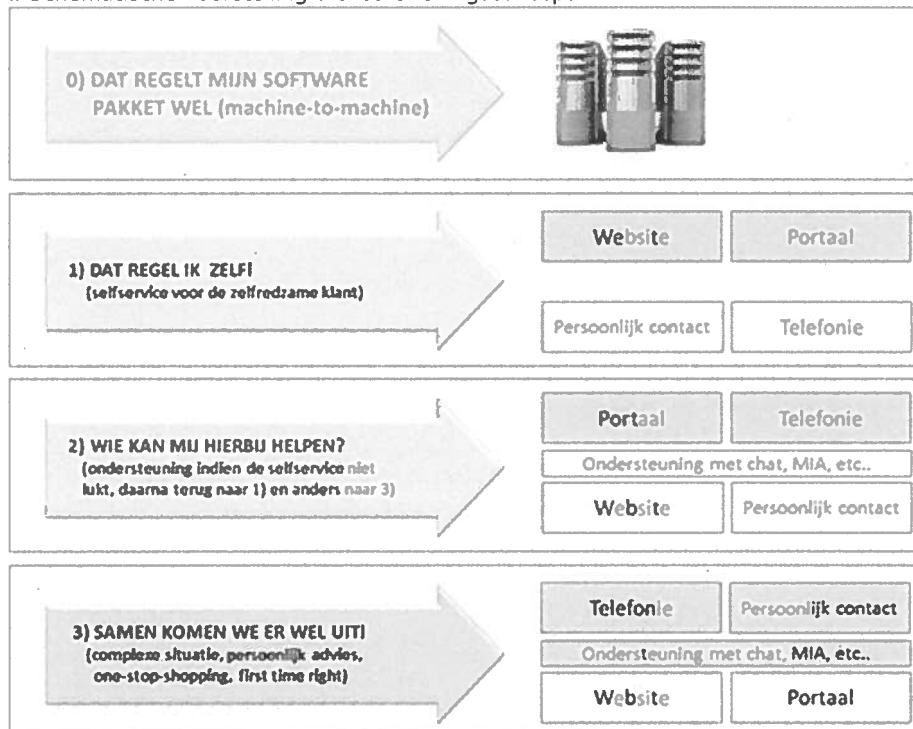
Tot besluit kan het als volgt worden samengevat:

- DUO is ervan overtuigd dat het concept van de digitale portemonnee een bijdrage gaat leveren aan het verminderen van complexiteit en administratieve lasten voor zowel ouders als instellingen.
- DUO heeft een aanpak gericht op het samen beproeven wat het beste werkt voortbouwend op bestaande succesvolle uitvoeringsprocessen. De simulatie is bedoeld om het uitvoeringsproces en de ondersteunende ICT te optimaliseren. Door het hergebruik van goed werkende ICT-functionaliteit en het werken met een simulatieomgeving kunnen ICT-risico's goed gemanaged worden.

i Huidige financiering van het onderwijs door DUO:

DUO is een middelgrote uitvoeringsorganisatie die op dit moment dienstverlening biedt aan 3,8 miljoen onderwijsvolgers, 800.000 studenten, de beroepsgroep leraren en 9.000 onderwijsinstellingen op 19.000 locaties. Aan de onderwijsinstellingen wordt jaarlijks circa €28 miljard uitgekeerd, op basis van aantallen leerlingen gecombineerd met een prijs per leerling. De verzameling van deze gegevens vindt plaats in een stelsel van sectorregisters. Aan de studenten in de sectoren WO, HBO en MBO wordt jaarlijks €4,2 miljard aan studiefinanciering uitgekeerd en jaarlijks €800 miljoen aan uitstaande studieschulden geïnd. In 2014 werd op ruim 10.000 aanvragen lerarenbeurs in totaal voor €65 miljoen (inclusief studieverlof) aan subsidie verstrekt.

ii Schematische voorstelling dienstverleningsconcept:

Het dienstverleningsconcept focust op de klantcontacten en wordt gevolgd bij alle dienstverlening aan klanten: DUO faciliteert de totstandkoming van 0) een M2M oplossing met instellingen of 1) zelfservice voor de ouders en instellingen waar dit geen passende oplossing is.

Mocht dat niet lukken, dan 2) wordt ouder en instelling geholpen om het zelf te regelen. En als dat niet lukt, dan 3) wordt ouder en instelling geholpen totdat het afgehandeld is.

POSITION PAPER

Dhr. C.J. Elemans
ING

Notitie ING Bank over de beoogde nieuwe financieringssystematiek voor Kinderopvang t.b.v. het Rondetafel gesprek van de Vaste commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer op 2 september as.

Allereerst spreekt ING haar waardering uit dat stakeholders uit de sector in de gelegenheid worden gesteld hun visie te geven op de voorgenomen kabinetsplannen. ING is nauw betrokken bij deze sector en heeft ook posities in de sector en stelt het daarom op prijs de kans te krijgen gehoord te worden. ING is het van harte eens met de beweegredenen voor de stelselwijziging: vermindering van de complexiteit, alsmede het aanpakken van fraude en fouten. Met de gepresenteerde denkrichting van het nieuwe financieringsstelsel dreigt evenwel het kind met het badwater weggegooid te worden. Aanpak van enkele storende items is ook mogelijk met behoud van het huidige grotendeels goed functionerende stelsel.

Enkele fundamentele overwegingen.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Kinderopvang in 2005 vormden marktwerking, keuzevrijheid voor ouders en vraagsturing de uitgangspunten van het overheidsbeleid en dienden deze elementen vaak als voorbeeld voor overige sectoren. De thans beoogde financieringssystematiek roept enkele fundamentele vragen op:

1. Wat is nu eigenlijk het probleem dat moet worden opgelost en rechtvaardigt dat een geheel nieuw systeem?
2. Een werkende marktgerichte systematiek wordt ingeruild voor een centraal gedirigeerde financieringssystematiek op grote afstand van lokale ondernemers met extra administratieve schakels en instanties.
3. De Kinderopvang verkeert nog steeds in zwaar weer. 2015 en 2016 zullen nog hele lastige jaren worden voor de sector. Reserves zijn nagenoeg verdwenen. ING kan de rationale achter de wijziging van de financieringssystematiek moeilijk doorgronden, temeer daar deze aanleiding kan zijn voor stevige liquiditeitsproblemen bij kinderopvangorganisaties. Stabiliteit de komende jaren is van wezenlijk belang voor een sector die alle zeilen al bij moet zetten om te overleven. De gepresenteerde denkrichting draagt daar niet aan bij.
4. In hoeverre voldoet het nieuwe stelsel aan de principes van:
 - a. Decentraal wat kan, centraal wat moet,
 - b. Meer verantwoordelijkheid richting de markt,
 - c. Minder bemoeienis door de overheid.

Inhoudelijke overwegingen.

Aanpassing van het huidige stelsel, een reële optie!

Het kabinet noemt in haar brief de bevoorschotting met terugvorderingsproblematiek en de gevoeligheid voor fouten en fraude als de redenen voor aanpassing van het huidige stelsel. Begrijpelijke overwegingen. Maar rechtvaardigen die zo een majeure wijziging in het financieringsstelsel, dat op zich feitelijk heel goed functioneert. Aanpak van bevoorschotting is op eenvoudige wijze te realiseren door de voorgestelde T-2 systematiek in het huidige stelsel in te voeren. Geen enkel stelsel is ongevoelig voor fouten en fraude, zo ook het nieuw beoogde stelsel niet, zeker niet daar waar sprake is van 'te kwader trouw situaties', die in de brief van 5 juni nadrukkelijk benoemd worden. Daarmee lijkt een nieuwe financieringssystematiek uit dit oogpunt niet te rechtvaardigen.

Veel vragen en opmerkingen over de contouren van de nieuwe systematiek, en vooral t.a.v. de verdere uitwerking

De analyse van kabinetsbrief en daarbij behorende factsheets roepen bij ING de nodige vragen op. Gedeeltelijk zal daar in de nadere uitwerking wel een antwoord op komen maar ze geven nu wel het beeld van een nog onvoldoende uitgewerkte denkrichting. Dat kan achteraf tot grote risico's leiden. De belangrijkste onduidelijkheden en vragen zijn hieronder opgesomd:

- Een automatische incasso verandert in een complex systeem van maandelijkse digitale machtiging van facturen, met dus extra factureringen en controle momenten, voor zowel ouders als DUO. Dit kan een nu vrij geruisloos verlopend proces verstoren;

Notitie ING Bank over de beoogde nieuwe financieringsystematiek voor Kinderopvang t.b.v. het Rondetafelgesprek van de Vaste commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer d.d. 2 september 2015

- Dubbele vastlegging van gegevens. Door de Belastingdienst die moet toetsen en controleren en door DUO als nieuwe uitvoeringsinstantie op afstand en zonder 'verantwoordelijkheidstaak';
- Onduidelijkheid over administratieve lasten consequenties. Een stevige verzwaring ligt op de loer;
- Het inrichten van vangnetconstructies voor inkomensdalingen en alternatieve kanalen door DUO staan haaks op de vereenvoudigingsgedachte achter de plannen. Met consequenties voor uitvoerings- en beheerskosten;
- De gemaksfunctie richting ouders lijkt erg overbelicht te worden. Contracten dienen te worden opgesteld, ouders moeten elke maand digitaal de factuur controleren en akkorderen. Hoe groot is de groep die dat niet doet en wat zijn de consequenties daarvan voor de bevoorschotting? Mooi is overigens wel dat de ouder één overzicht krijgt van wat voor zijn rekening komt; die inzichtelijkheid zou ook in het huidige systeem beschikbaar moeten zijn;
- De werkelijkheid is meestal weerbarstiger dan de voornemens. Daar gaat deze denkrichting aan voorbij.

Toenemend liquiditeitsrisico.

ING maakt zich vooral zorgen over liquiditeitsrisico's die zullen ontstaan als gevolg van de nieuwe systematiek en als gevolg daarvan kan de continuïteit van individuele kinderopvangorganisaties gevaar lopen. Enkele punten:

- Door introductie van DUO, wordt het debiteurenbeheer op grote afstand geplaatst van lokale ondernemers. De binding tussen ouder en kinderopvangorganisatie wordt veel minder hecht met minder ruimte voor maatwerk;
- Risico op vertraging van de bevoorschotting door ouders (elke maand de digitale portemonnee akkorderen; wat gaat DUO doen als de digitale machtiging van de ouder niet binnen is? Moet de kinderopvangorganisatie dan wachten op haar geld?). Hoe kan de overheid de bevoorschotting op basis van een vroegtijdige factureringsmogelijkheid borgen? Dat wordt in de factsheet wel gesuggereerd;
- Bij verstoringen in dergelijke nieuwe processen treden direct grote liquiditeitsrisico's op: krijgt de kinderopvangorganisatie wel op tijd haar geld, zodat lopende rekeningen betaald kunnen blijven worden?
- Banken nemen de te verwachten verslechtering van het debiteurenbeheer (van lokaal naar centraal, vergroot en creëert afstand en leidt tot het 'niet-eigenaarschap' bij problemen die ontstaan) die door de gepresenteerde denkrichting zal optreden, niet over. Gaat om risico financiering (want er is iets aan de hand). Het ietwat onvoorspelbare overheidsbeleid van de afgelopen jaren draagt niet echt bij aan de financierbaarheid van de sector door banken. Het gaat om stabiliteit van het beleid en dat dient prioriteit te krijgen.

Wat als het echt niet anders kan?

Als het nu echt niet anders kan, dan zijn er waarborgen en veiligheidskleppen nodig om de externe financiering door banken overeind te houden. Zonder limitatief te zijn denkt ING daarbij aan de volgende elementen:

- Ruim transitietraject. De genoemde datum van 1 januari 2018 lijkt niet realistisch;
- Het beschikbaar komen van een ruimhartig transitiebudget dat erop gericht is om kinderopvang organisaties en ouders op een zorgvuldige wijze te kunnen meenemen in de transitie. De praktijk wijst uit dat eerdere transities in het publieke domein zonder transitiebudget allerm minst succesvol bleken te zijn;
- Uitgebreide pilots die de nieuwe financieringsystematiek tot in de haarvaten dienen te testen inclusief de optie van een go/ no go beslissing op grond van deze pilots met een ruime stem voor kinderopvangorganisaties en andere stakeholders;
- Belangrijk is dat DUO te allen tijde een betalingsgarantie richting de kinderopvangorganisatie afgeeft;
- Een beperkte werkkapitaal financiering zou alleen mogelijk kunnen zijn wanneer het Waarborgfonds Kinderopvang net als bij de introductie van de Wet Kinderopvang voldoende ruimte krijgt tot het verschaffen van tijdelijke transitie borgstellingen. Beoordeling vindt altijd plaats op niveau van individuele klantsituaties.

ING biedt graag haar kennis en kunde aan bij de verdere uitwerking van de gepresenteerde denkrichting en zal daarbij vooral het continuïteitsoogpunt van kinderopvangorganisaties centraal stellen. Verder verwijzen wij graag naar onze recent uitgebrachte studie Kinderopvang over onze visie op de sector, link: https://www.ing.nl/media/ING_EBZ_Update-kinderopvang-overleven-door-kwaliteit-en-flexibiliteit-maart-2015_tcm162-82012.pdf.

POSITION PAPER

Mw. J.T.F.M. Rikers
Kinderopvang Kerkrade

Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

Datum: 27 augustus 2015

Onderwerp: Rondetafelgesprek Nieuwe Financieringsystematiek Kinderopvangtoeslag

Geachte dames en heren,

Allereerst dankt u hartelijk voor de uitnodiging voor het rondetafelgesprek nieuwe financieringsystematiek kinderopvangtoeslag van 2 september a.s. Het voorstel van het kabinet heeft grote consequenties voor ondernemers, ouders, kinderen en overheid.

- **Wie ben ik?**

Ik ben een bedrijfskundige met ruim 30 jaar werkervaring in zowel profit als non-profit. Normaal switch ik om de 4-5 jaar, maar inmiddels werk ik al 10 jaar als directeur/bestuurder van twee van 2 kleine stichtingen in het peuterwerk en kinderopvang Kerkrade en Landgraaf. Omdat dit het mooiste sector is, die je kunt bedenken. Het ontwikkelen van jonge kinderen. Vooral als je ook een wezenlijk onderdeel vormt binnen het lokale jeugdbeleid. Echter, in de 10 jaar dat ik in deze sector werk, word ik, maar ook mijn collega's jaarlijks geconfronteerd met wijzigingen in landelijk en lokaal beleid (zie ook bijlage).

Het is dan ook een hele uitdaging om in de meest ontgroenende regio van Nederland met een zeer hoge werkeloosheid een gezond bedrijf te exploiteren. Dat lukt ons gelukkig goed, maar is zeker niet gemakkelijk. Denk aan de toenemende wettelijke eisen, de lagere kinderopvangtoeslag maar ook de negatieve media-aandacht over de kwaliteit van kinderopvang en de zedenzaken. Tja, we hebben maar weinig verweer tegen de niet aflatende ijver van politici en ambtenaren - letterlijk ver weg in Den Haag - om systemen te harmoniseren,

te finetunen, efficiënter en effectiever te maken. Het is dan ook opmerkelijk dat het nieuwe systeem veel lijkt op het systeem van ruim 10 jaar geleden vóór de Wet Kinderopvang. Bovendien leidt een nieuwe systeem weer tot onrust. Ik gebruik bewust het woord 'systeem'. Maar wij zijn geen systeem. Wij zijn een kleine organisatie, die dicht bij gezinnen de dienstverlening biedt die het best bij hun past. Loop een dag met mij mee en u ziet wat u ons en onze ouders onbedoeld aandoet.

- **Wat ik vind van het nieuwe financieringssysteem?**

Nu kom ik weliswaar uit het zuiden, maar ik ben geen Don Quichot. Ik weet dat er een ratio achter de voortdurende verandering ligt en dat het besluit toch al is genomen. Ik ga u dan ook niet confronteren met de vraag, welk probleem eigenlijk echt wordt opgelost met het nieuwe systeem en wat er mis is met het bestaande systeem? Ik ga u ook niet vervelen met een overzicht van het aantal uren dat wij bezig zijn met administratie en verantwoording, uren die ten koste gaan van de werkelijke taak van onze organisatie. U weet dit. Veel beroepsgroepen roepen dit hard en doorlopend in uw oren. U bent er misschien doof voor geworden. Nee, ik doe hier een oproep om in de uitvoering drie zaken, die echt heel wezenlijk zijn te borgen.

- **Hoe dan verder?**

1. Allereerst zullen vooral kleine organisaties **ondersteuning op administratief en communicatief gebied** moeten krijgen, zodat wij dit onze kleine staf dit in goede banen kunnen leiden. Dit zou kunnen door regionale instructiebijeenkomsten voor ons personeel te organiseren en aanvullend documentatiemateriaal beschikbaar te stellen. Ik zou het liefst een tijdje willen schaduw draaien, zodat en mistoestanden met alle publiciteit erom heen voorkomen.

2. Ten tweede zal de uitvoering van het systeem enige **flexibiliteit** moeten bieden. Hoe gaat DUO straks om met ouders, die door echtscheiding of baanverlies, even geen geld hebben. In het kader preventief jeugdbeleid van onze gemeente organiseren we voor ouders in problemen "zeer snel" opvang voor hun kind, zonder dat het al administratief is geregeld. Dit komt steeds vaker voor in het achterstandsgebied Kerkrade. Als in dit proces stagnering ontstaat tussen ouders en DUO krijgt de kinderopvangorganisatie dan ook voorafgaand aan de plaatsing haar geld? Bovendien zijn veel van onze klanten laaggeletterd, waardoor communicatie in het

Nederlands en via digitale formulieren moeizaam verloopt. Wij kennen onze klanten persoonlijk en helpen hun eventuele (tijdelijke) problemen op te lossen.

3. Last but not least zullen we **(aanstaande) ouders ruim van tevoren moeten informeren** over de aankomende wijziging. Dit zou in de vorm van een landelijke TV/radiocampagne kunnen, waarbij vooral de voordelen en de eenvoud van het nieuwe systeem centraal staan. Anders vrees ik dat ouders door deze nieuwe systematiek en het gedoe erom gaan afhaken. Vervolgens kunnen we voor onze klanten informatiebijeenkomsten organiseren, waarbij we met documentatiemateriaal kunnen worden ondersteund.

Tja, het liefst zou ik de huidige systeem via belastingdienst willen handhaven.

Maar ik vrees dat dit al een gepasseerd station is....

Hopelijk mogen de gemeenten lokaal wel nog het aanbod voor doelgroepkinderen en kinderen van 1-verdieners en werklozen met de peuterspeelzalen afstemmen.

Zo hebben achterstandsgezinnen met jonge kinderen toch nog iets te kiezen.

Graag licht wij bovenstaande punten nader toe tijdens het rondetafelgesprek op 2 september.

Met vriendelijke groet,

Kinder Opvang Kerkrade

Jolanda Rikers

directeur/bestuurder

Bijlage.

Bijlage: Wijzigingen beleid kinderopvang

1980-2005: er was sprake van een lappendeken van tijdelijke maatregelen die het aanbod en het gebruik van kinderopvang moesten stimuleren. Er waren drie vormen van opvang: naast de particuliere opvang die volledig door de ouders werd betaald, was er gesubsidieerde opvang en bedrijfsopvang. Gesubsidieerde opvang werd door gemeenten gesubsidieerd en de bedrijfsopvang door werkgevers. Het hing van min of meer toevallige omstandigheden af of ouders gebruik konden maken van (betaalbare) kinderopvang. Het Rijk creëerde toen met een tijdelijke stimuleringsregeling een forse uitbreiding van het aantal kindplaatsen.

1-1-2005 werd de Wet kinderopvang van kracht. De fiscale en financiële stimuleringsmaatregelen werd vervangen door één landelijke regeling. Een systeem van tripartiete financiering had ten doel dat ouders, werkgevers en de rijksoverheid op een evenwichtige wijze bijdragen aan de kosten voor kinderopvang. Het kwaliteitsbeleid werd eveneens geüniformeerd. Het Rijk werd verantwoordelijk voor het vaststellen van de kwaliteitsnormen en deze normen werden landelijk van toepassing. Ook voor het toezicht en de handhaving van deze kwaliteitseisen werden landelijke normen van kracht. Gemeenten bleven verantwoordelijk voor de uitvoering van het toezicht en de handhaving. In 2006-2007 werd de kinderopvangtoeslag voor midden en hogere inkomens verhoogd. In 2007 werd voor deze inkomensgroepen de toeslag voor het eerste kind verder verhoogd. Ook werd toen de werkgeversbijdrage verplicht gesteld. de kinderopvangtoeslag werd verder verhoogd voor ouders die niet van beide werkgevers een volledige bijdrage ontvingen.

Medio 2007 werd middels de motie Van Aartsen/Bos wettelijk verankerd dat met ingang van het schooljaar 2007-2008 alle basisscholen verplicht waren om tussen 07:30 uur en 18:30 uur hetzij zelf voor- en naschoolse opvang aan te bieden, hetzij te faciliteren dat andere partijen dat doen. Als gevolg van deze wettelijke verplichting is het aanbod van en de vraag naar buitenschoolse opvang in korte tijd sterk toegenomen.

1 januari 2010 wordt de wetwijziging gastouderopvang van kracht Begin 2010 om de buitensporige groei van het gebruik van gastouderopvang aan banden te leggen, het misbruik en oneigenlijk gebruik in de gastouderopvang terug te dringen en betere waarborgen in te bouwen voor de kwaliteit van de opvang.

1 augustus 2010 is de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie wordt van kracht. Doel van deze wet was om voor jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra een veilige en stimulerende omgeving te creëren en medewerkers in staat te stellen om Nederlandse taalachterstanden bij kinderen te signaleren en deze achterstanden weg te werken. In de periode 2009-2013 is de kinderopvangtoeslag verlaagd. Door het toegenomen gebruik groeide ook de uitgaven aan de kinderopvangtoeslag fors. Per 2010 werd de maximum uurprijs gedifferentieerd. Dan zijn er nog de kwaliteitsproblemen en de zedenzaken. Momenteel wordt het laatste oortje gevuld van de zittingen we aan de vooravond van de harmonisatie van de peuterspeelzalen naar de Wet Kinderopvang.

POSITION PAPER

Dhr. R. Peeters
VNG

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor SZW
t.a.v. mevrouw H. Post, griffier
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 06-12210518		
betreft	ons kenmerk	datum
schriftelijke inbreng rondetafelgesprek kinderopvang	ECSD/U201501425	27 augustus 2015

Geachte mevrouw Post,

Met dank voor uw uitnodiging voor het rondetafelgesprek financiering kinderopvang op 2 september aanstaande maken wij via deze brief graag gebruik van de gelegenheid onze schriftelijke inbreng te doen.

Minister Asscher heeft bij brief van 5 juni 2015 de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn plan voor een nieuwe financieringssysteem voor de kinderopvang. Hoewel de financiering van de kinderopvang een kwestie is van de rijksoverheid, ouders en kinderopvangondernemers vinden wij het belangrijk het perspectief van de gemeente te belichten. Dat perspectief is het Lokaal Sociaal Domein en de opdracht om te zorgen dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot participerende zelfredzame volwassenen. Daarbij is het in het belang van burgers en van de gemeente dat de toegankelijkheid van de kinderopvang zo optimaal mogelijk is. Kinderopvang is naast een arbeidsmarkt instrument immers ook een ontwikkelingsinstrument voor jonge kinderen. Kinderopvangvoorzieningen van hoogstaande kwaliteit kunnen een cruciale bijdrage leveren aan een goede ontwikkeling van kinderen en daarbij ook achterstanden en andere sociale problematiek op latere leeftijd voorkomen. In onze visiedocumenten over de integrale kindcentra en het alternatieve peuterplan is de VNG kritisch over het huidige kinderopvangstelsel. Kort samengevat komt het op het volgende neer:

1. Het systeem zorgt voor segregatie tussen kinderen van werkende ouders en kinderen van niet-werkende ouders of alleen-werkende ouders, daar waar de gemeenten toe willen naar ongedeelde voorzieningen voor jonge kinderen.
2. Het systeem werpt zowel financiële als bureaucratische drempels op voor ouders, wat deelname aan de kinderopvangvoorzieningen afremt.

Het plan van de minister maakt, volgens de inschatting van de VNG en in tegenstelling tot de verwachting van de minister het huidige complexe systeem van vraagfinanciering nog complexer.

Wij verwijzen hiervoor naar de inbreng van de Brancheorganisatie Kinderopvang, waarin onder andere wordt berekend dat het gemiddeld aantal administratieve stappen voor ouders nog hoger gaat worden. Daarbij concluderen wij ook dat het financiële risico ook nog meer bij de ouders wordt gelegd. In de brief van de minister is bovendien geen aandacht voor de specifieke doelgroepouders, zoals ouders met een uitkering in een traject naar werk, studenten en tienermoeders. Juist ook voor deze ouders voorzien we problemen. De toeslag wordt vastgesteld op basis van het vastgestelde inkomen van 2 jaar eerder (dus toeslag 2015 op basis inkomen 2013). Er wordt door de minister weliswaar een vangnetconstructie voorgesteld, maar het is nog niet helder hoe dat uitpakt. Bovendien moeten ouders zelf een peiljaarverlegging aanvragen. Als ze dat vergeten dan krijgen ze een veel te hoge nota (in het geval ze twee jaar geleden nog een baan hadden). Verder worden alle ouders geacht met het digitale systeem te kunnen werken. De brief is vaag over hoe knelpunten hierbij opgelost gaan worden. Een ander punt is dat DUO de bijdrage aan de kinderopvang pas uitbetaalt als de ouder zijn eigen bijdrage heeft betaald. Doet de ouder dit niet of niet op tijd dan kan de kinderopvangondernemer de opvang stopzetten. Het gevolg is dat de ouder moet stoppen met het traject. Gelet op de participatieopdracht van de gemeente is dit onwenselijk. Kortom het financieringssysteem van de kinderopvang is te complex en werpt voor ouders teveel drempels op.

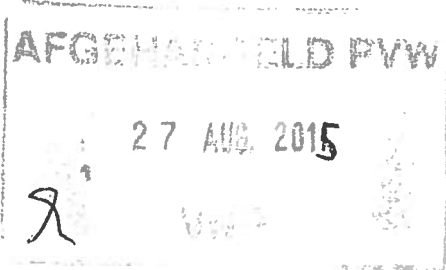

Helaas ontbreekt in de brief een analyse van de verwachte effecten van het voorstel op zowel de stabiliteit van de kinderopvangvoorzieningen als op het gedrag van ouders. Wij begrijpen dat het Rijk een manier zoekt om fraude en misbruik van kinderopvangtoeslag te bestrijden. Maar hoewel DUO straks de rechtmatigheid van de financiën gaat toetsen, blijft nog steeds dat er niet naar de doelmatigheid van besteding van het rijksbudget gekeken wordt. Die doelmatigheid is nu juist essentieel om te kijken of de investeringen ten goede komen aan de optimale ontwikkeling van kinderen.

Nu het stelsel toch gaat veranderen geven wij de Tweede Kamer daarom in overweging om kritisch na te denken over het financieringssysteem als geheel. De VNG is van mening dat iedere wijziging in het kinderopvangstelsel voortaan moet gaan over de toekomst van ouders én kinderen. Nu worden er teveel drempels opgeworpen. Op termijn lijkt het systeem zich te ontwikkelen naar het Lokaal Sociaal Domein. Wij geven daarom het advies: Stel de wijzigingen in het kinderopvangstelsel uit en werk toe naar een houdbaar systeem.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

VERZENDFORMULIER

concept d.d.	opsteller E.M.H. Dekker	toestel 06-12210518	afdeling ECSD
Datum brief 25 augustus 2015	ons kenmerk ECSD/U201501425	uw kenmerk	
bestandsnaam			
betreft schriftelijke inbreng rondetafelgesprek kinderopvang			
geadresseerde Tweede Kamer der Staten-Generaal vaste commissie voor SZW Postbus 20018 2500 EA 'S-GRAVENHAGE		aard brief brief aan regering of parlement	
aantal bijlagen	omschrijving		
verzending door opsteller verzonden per fax/brief/bode opmerking opsteller:			
afschrift aan	met bijlage	aantal	met brief
Staf/inf/documentmanagement Jantine Kriens Karin Sleeking Dorien van Petersen tbv cie. OCS Eric de Rijk	*	1	
			
Niet invullen			
paraaf afdelingshoofd 	medeparafen	ter tekening afd. hfd	stempel

Ingekomen reactie

PO Raad

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Vaste commissie SZW en Vaste commissie OCW
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:
Utrecht, 27 augustus 2015

Kenmerk:
2015.039300/ElvB

Onderwerp:
Ronde tafelgesprek en AO Kinderopvang

Geachte mevrouw Van der Burg en mevrouw Wolbert,

Op 2 september a.s. vindt een ronde tafelgesprek plaats en op 9 september gaat u in het AO Kinderopvang met minister Asscher en staatssecretaris Dekker in gesprek over de plannen die zij hebben voor de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen. De PO-Raad heeft eerder al, samen met de Brancheorganisatie Kinderopvang en de MOgroep, haar standpunten ten aanzien van het realiseren van een basisvoorziening voor álle peuters voor het voetlicht gebracht.¹ In de tussentijd zijn er aanvullende inzichten die deze ambitie versterken en die we graag onder uw aandacht brengen.

Versobering aanbod peuters

Kern van de voorgestelde wijzigingen van minister Asscher en staatssecretaris Dekker is dat de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang wordt gebracht ten behoeve van werkende ouders. De PO-Raad is bezorgd dat dit onderscheid in financiering tussen werkende en niet werkende ouders ervoor zorgt dat minder kinderen naar een voorschoolse voorziening gaan. Dit wordt gesterkt door de verontrustende signalen die we de afgelopen tijd hebben ontvangen.

Als gevolg van deze voorgestelde plannen hebben diverse gemeenten al besloten over te gaan tot het harmoniseren van beide typen voorschoolse voorzieningen. Dat dit soms leidt tot een verbetering van het aanbod voor peuters in een aantal gemeenten, wordt door minister Asscher benoemd in zijn brief. Helaas bereikt ons ook een toenemend aantal signalen dat met deze harmonisatie gemeenten zich terugtrekken tot hun wettelijke taak (het realiseren van VVE) en als gevolg daarvan bezuinigen op het reguliere peuterspeelzaalwerk, wat betekent dat er al peuterspeelzalen worden gesloten. Daarmee zorgen de voorgenomen plannen voor een versobering van het aanbod voor peuters. Voor

¹ Brief dd. 16 september 2013

éénverdieners en niet-werkende ouders wordt het duurder om hun kinderen gebruik te laten maken van een voorschoolse voorziening terwijl ook hun kinderen ervan profiteren om daarnaartoe te gaan.

Investerings kwaliteit teniet gedaan

De investeringen die het kabinet wil doen om de kwaliteit van kinderopvang en peuterspeelzalen te verbeteren, worden hiermee bovendien teniet gedaan. In het in juni 2015 verschenen rapport van de resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek worden uitspraken gedaan over de maatschappelijke opbrengsten van investeringen in opvang en educatie in de voor- en vroegschoolse periode. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat de kwaliteit van Nederlandse voorschoolse voorzieningen nog niet optimaal is. Met name de educatieve kwaliteit is laag tot gemiddeld, terwijl educatieve kwaliteit het grootste effect op de cognitieve ontwikkeling van kinderen blijkt te hebben. Investerings in de voorschoolse periode zijn dus juist van groot belang om alle kinderen optimale kansen te kunnen bieden.

Versnippering blijft

Daarbij komen de plannen niet tegemoet aan het probleem van het versnipperd aanbod voor jonge kinderen. De voorgestelde harmonisatie heeft geen betrekking op de VVE-voorzieningen. VVE-peuterspeelzalen en kinderopvang blijven daardoor gescheiden naast elkaar bestaan, inclusief de bijbehorende financieringsstromen. De PO-Raad vindt dit een gemiste kans omdat dit de gewenste basisvoorziening in de weg staat. Wanneer alle voorschoolse voorzieningen hetzelfde kwaliteitsniveau (van VVE) bereiken, voorkomt dit segregatie en kunnen alle kinderen daar optimaal van profiteren. Bij kinderen met achterstanden zijn er tevens grotere voordelen te behalen als in voor- en vroegschoolse educatieve voorzieningen sprake is van een sociale mix dan wanneer er voorzieningen zijn voor alleen achterstandskinderen (Melhuish, 2013).

Advies Onderwijsraad

Ook de Onderwijsraad signaleert het gevaar van segregatie bij peuters in het gesprek dat zij onlangs hadden met de Vaste Kamercommissie OCW naar aanleiding van het advies 'Een goede start voor het jonge kind'. Er moet volgens de Onderwijsraad een einde komen aan de versnippering van voorschoolse voorzieningen. In plaats daarvan is het belangrijk dat er geïntegreerde voorzieningen zijn van betere kwaliteit voor kinderen vanaf 2,5 jaar. Alle kinderen moeten daar toegang toe hebben en de overheid moet ervoor betalen. Vergeleken met andere Europese landen investeert Nederland veel minder in voorzieningen voor jonge kinderen, benadrukte de Onderwijsraad daarbij, terwijl die investeringen juist heel goed zijn voor het kind, het onderwijs en de maatschappij.

Gezamenlijk pleidooi kinderopvang, peuterspeelzaal, onderwijs en gemeenten

Het advies van de Onderwijsraad sluit aan bij het pleidooi van kinderopvang, peuterspeelzaal, onderwijs en gemeenten. Zij maken zich al jaren hard voor één betaalbare basisvoorziening voor alle kinderen. Daarmee wordt het mogelijk kinderen te laten opgroeien langs een doorgaande ontwikkelingslijn en krijgen zij een zo goed mogelijke start. De PO-Raad, MOgroep en Brancheorganisatie kinderopvang stelden hiervoor in 2013 samen onder meer een position paper op. In maart van dit jaar presenteerden zij gezamenlijk een tienpuntenplan om de drempels weg te nemen die een dergelijke voorziening in de weg

staan. Ook de Vereniging van Nederlandse gemeenten vindt dat er een dergelijke regeling moet komen.

Uit onderzoek blijkt dat leerlingen die voor- en vroegschoolse programma's hebben gevolgd beter presteren dan de leerlingen die dat niet hebben gedaan, ongeacht de sociaaleconomische achtergrond van leerlingen, dit is in het belang van de leerling en uiteindelijk ook de samenleving. De PO-Raad voelt zich door de Onderwijsraad gesteund in haar visie en roept de Tweede Kamer op er bij het kabinet op aan te dringen haar plannen met voorschoolse voorzieningen bij te stellen. Want alle kinderen hebben recht op een goede start in het basisonderwijs. Dat vraagt om een laagdrempelige voorziening voor jonge kinderen en hun ouders.

Met vriendelijke groet,

Rinda den Besten
Voorzitter PO-Raad

